

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1088

18.11.2021

If Skadeforsikring NUF

Motorvogn

Underslag eller tyveri? – skade omfattet av kaskoforsikringen?

Sikredes sønn lånte ut bilen til en venn som ikke leverte den tilbake som avtalt. Da bilen ble gjenfunnet, hadde den en karosseriskade og en motorskade. Sikrede krevde disse skadene dekket under bilforsikringen som et brukstyveri. Selskapet avviste kravet og hevdet det var underslag og ikke tyveri. Sikrede var uenig i dette og krevde erstatning med kr 140 000, som utgjorde bilens markedsverdi. Selskapet aksepterte å dekke en fersk karosseriskade på høyre bakside som kaskoskade, men avviste å dekke motorskaden da det ikke anså den for å være forårsaket av noen plutselig ytre årsak, jf. vilkårene i kaskoforsikringen. Nemnda kom til at skaden ikke var dekningsmessig.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 140 000

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om bilskader er dekket av sikredes bilforsikring, herunder om det er brukstyveri eller underslag, og om motorskade er dekket av kaskoforsikringen.

Sikredes bil ble påført skader som hun krevde dekket under bilforsikringen som oppstått ved brukstyveri 5.3.21.

Det følger av sikredes forsikringsbevis at forsikringen omfatter "tyveri", og i vilkårspkt. 4.3 står det:

Dekker skade/tap som følge av tyveri, forsøk på tyveri og innbrudd.

Det ansees ikke som tyveri om den skyldige tilhører sikredes husstand.

Forsikringen omfatter også underslag av kjøretøy når dette skjer ved prøvekjøring for salg av det, og salget er annonsert i offentlig tilgjengelige annonsemedier. Andre former for underslag er ikke dekket.

Det følger av vilkårspkt. 4 at sikredes kaskoforsikring omfatter:

- Alt under Delkaskoforsikring
- Skade på eget kjøretøy ved kollisjon og utforkjøring, se punkt 4.8.

I vilkårspkt. 4.8 om "Kaskoskader" står det:

Dekker skader på kjøretøyet oppstått ved sammenstøt, utforkjøring, velt, feilfylling og dessuten for skade som følge av annen tilfeldig, plutselig ytre hendelse.

Sikrede har i skademelding 15.3.21 til selskapet opplyst at:

Ble oppringt av leder C.K. (...) som fortalte at bilen sto ved fyllingspumpe med ukjent person i bilen (viste seg å være ..MT..). Bilen var bensintom og han hadde ikke penger. Vi kjørte dit, tok nøkkelen og ba personen forsvinne. Bilen lot seg ikke starte og ble etterlatt på stasjonen.

[...] I ettertid har det vist seg at personen det er snakk om var på besøk hos vår sønn ..Ø.. som disponerte bilen (04.03.21). Personen tilbød seg å kjøre til apoteket for å kjøpe magemedisin til ..Ø's.. samboer. Etter

noe tid begynte ..Ø.. å ringe for å etterlyse bilen, men fikk ikke svar. Fortsatte å ringe utover kveld og natt. Første kontakt etter dette var når vi ble oppringt fra C.K. Antar at dette er et brukstyveri. [...]

I skademeldingen er skadene på bilen beskrevet slik:

Ukjent, men bilen lar seg nesten ikke kjøre (understellsskade?) Motoren ryker kraftig og går ujevnt.

I selskapets notat fra telefonsamtale 7.4.21 med bilfører står det:

han sier at han fikk låne bilen av ..Ø.. - jeg spør hvor lenge han hadde den - han sier 1-3 dager, kunne ikke si nøyaktig
jeg spør om han hadde lov til å låne den så lenge, ja, mener han
han sier at det eneste han gjorde med bilen var å kjøre den tom for bensin, men ikke påført maskinskade- eller karosseriskade han sier han skulle kjøre til et hotell med bilen og tilbake, men begynte å drikke på hotellet og da måtte bilen bli stående stusser litt på hvordan den da havnet utenfor c.k.?
han sier at det er ..Ø.. selv som påført skade i fronten på bilen i egen trappeoppgang på egen p-plass
jeg spør hvorfor de skulle finne på å gi han skylda for dette - han sier at han og ..Ø.. krangler jeg spør om han var påvirket av alkohol/rusmidler mens han kjørte bilen: nei
gyldig førerkort? nei - han øvelseskjørte med akselen sin sier at politiet ikke var der

Verkstedet uttalte følgende til selskapet 9.4.21:

Hei, Har sjekket Motor på denne, ingen tegn til ytre skader på motor på denne
D/M toppdeksel for kontroll av register, låst av kammer og sjekket timing, dette funnet ok
Tatt kompresjonstest, nesten ingen kompresjon, høyst sannsynlig stempelringer som har skært seg.

Selskapet avslo skaden 23.4.21 som følge av underslag og skrev bl.a. følgende:

I denne saken har din sønn ..Ø..; som disponerer og er medeier av bilen, lånt ut bilen til en kamerat for å kjøre til apoteket. Vedkommende kom ikke tilbake med kjøretøyet til det ..Ø.. mener er avtalt tidspunkt. Føreren av bilen mener han hadde lov til å låne bilen så lenge som han gjorde. Han sier også han ikke pådro kjøretøyet noen skader under låneperioden.

Uavhengig av lengden som er avtalt her er ikke dette å regne som tyveri da nøkkel til bilen er gitt ut av fri vilje. Dette betegnes da som underslag, og dette er ikke dekket av forsikringen. vilkår MOT1-9 punkt 4.3.

Vi må da vurdere skadene på bilen under kaskovilkåret MOT1-9 punkt 4.8 da bilen har full kaskoforsikring.

Her dekkes skader som har oppstått tilfeldig, plutselig og ytre hendelse. Eksempelvis kollisjon, utforkjøring.

Av slike type skader har bilen en fersk karosseri skade på høyre bakside som vi ikke kan utelukke kan ha oppstått under perioden dere ikke selv har disponert bilen. Selv om vi ikke vet noe om hvordan denne skaden oppstå [...] velger vi likevel å dekke denne under deres kaskoforsikring da det er en tydelig tilfeldig, plutselig ytre årsak til skaden.

Når det gjelder motoren er denne nøye gjennomgått av ... verkstedet ... og takst er sett over av vår interne takstmann. Det er demontert toppdeksel for kontroll av register, låst av kammer og sjekket timing og dette skal være i orden. Tatt kompresjonstest som viser at det nesten er ingen kompresjon, høyst sannsynlig stempelringer som har skjært seg ifølge verksted.

Det er ingen tegn til ytre skader på motoren, derfor dekkes ikke motorskaden på bilen.

[....]

Ut fra de opplysninger vi har, dekker forsikringen skaden på høyre bakside på kjøretøyet ditt. Reparasjon og oppgjør vil skje i henhold til takst og etter vilkår.

Sikrede påklaget selskapets avgjørelse og viste til at forholdet var omfattet av straffelovens bestemmelser om tyveri i § 321 og brukstyveri i § 342. Saken ble også politianmeldt, og sikrede mottok 11.5.21 en "*Bekreftelse på anmeldt forhold*" for brukstyveri av bil 4.3.21.

Selskapets kundeombud opprettholdt selskapets avgjørelse 28.5.21 med følgende begrunnelse:

Bilen er forsikret på ...sikrede..., men ifølge motorvognregisteret er hennes sønn ..Ø.. registrert som medeier, og det er dermed identifikasjon mellom forsikringstaker og sønn.

..Ø.. lånte ut bilen til en venn, som kjørte bilen tom for bensin. Den var også påført en skade. Din klient mener dette er å anse som tyveri. Det er imidlertid enighet mellom ..Ø.. og hans venn om at han fikk låne bilen av og at nøklene ble overlevert fra ..Ø...

[....]

Vilkår MOT1-9 punkt 4.3 sier følgende:

Forsikringen dekker: skade / tap som følge av tyveri, forsøk på tyveri og innbrudd. Det anses ikke som tyveri om den skyldige tilhører sikredes husstand. Forsikringen omfatter også underslag av kjøretøy når dette skjer ved prøvekjøring for salg av det, og salget er annonsert i offentlig tilgjengelige annonsemedier. Andre former for underslag er ikke dekket.

Underslag defineres som en kriminell handling, som går ut på å tilegne seg en gjenstand som helt eller delvis tilhører en annen, men som man er i besittelse av. Underslag skiller seg altså fra tyveri ved at man allerede er i besittelse av gjenstanden og noen besittelsesforrykkelse finner dermed ikke sted.

Av opplysningene i saken er det noe uklart hvor lenge ..Ø's.. venn kunne låne bilen, men det er uansett ingen tvil om at nøklene ble levert frivillig for lån. Dette kan dermed vanskelig anes som noe annet enn underslag.

[....]

Forholdet ble riktignok politianmeldt, etter at klagen ble forelagt Kundeombudet, men dette er ikke tyveri i forsikringsrettslig forstand. Skade som har oppstått på bilen må dermed behandles under bilens kaskoforsikring i henhold til punkt 4.8.

Forsikringen dekker: skader på kjøretøyet oppstått ved sammenstøt, utforkjøring, velt, feilfylling og dessuten for skade som følge av annen tilfeldig, plutselig ytre hendelse.

Av opplysningene i saken fremgår det at det er skade på motor og en mindre skade i høyre bakspeil, samt flere eldre skader. Motorskaden er ikke forårsaket av noen plutselig ytre årsak, det er ingen tegn til ytre skader. Ifølge verkstedet har høyst sannsynlig stempelringer skjært seg, og da blir det manglende kompresjon.

Skaden i høyre bakspeil er "fersk" og selskapet anser dermed at dette kan ha skjedd mens bilen ble lånt ut av ..Ø.., og har vurdert den som en kaskoskade.

Sikredes advokat sendte 7.6.21 klage til Finansklagenemnda.

Sikrede har i det vesentlig anført at skadene på bilen må dekkes som brukstyveri. Sikrede viser til at bilen var i bruk av hennes sønn som hadde lånt den ut til en kjenning som skulle være borte en times tid, men som til tross for gjentatte digitale henvendelser ble borte med bilen. Sikrede har fremlagt dokumentasjon for bl.a. flere tapte anrop ved oppringing til bilfører 5.3.21. Dagen etter fikk sikrede henvendelse fra parkeringsetaten om at bilen sto feilparkert, og noen timer senere fra en bensinstasjon hvor hun hadde dekkhotell. De lurte på om bilen var stjålet, idet bilen sto ved en bensinpumpe tom for bensin med en ukjent person inni som ikke hadde penger. Sikrede viser til at personen ble fratatt bilnøklene og fjernet fra stedet, at bilens motor var fullstendig skakket, samt at det var en mindre kollisjonsskade. Bilen ble så kjørt på redningsbil til verksted hvor skaden ble taksert til kr 131 000. Sikrede viser til at takst for aktuelle biltype lå på kr 140 000, samt at bilen var fulgt opp ved reparasjoner og servicer og var i topp stand forut for brukstyveriet. Sikrede hevder at selskapets saksbehandler varslet at bilen skulle konfiskeres, og at verdien (kr 140 000) skulle utbetales. Sikrede opplyser at billånet derfor ble sagt opp, at det ble avtalt med verkstedet å tømme bilen, men at kravet så ble avslått av ny saksbehandler som ikke forsto det rettslige skillet mellom brukstyveri og underslag.

Sikrede hevder politiet betrakter det som et brukstyveri, at selskapet misforstår definisjonene i straffeloven, og at det unnlater å vurdere om forholdet faller inn under forsøk på tyveri. Ifølge sikrede er det her helt klart når besittelsen ble rettsstridig da sikredes telefonlogg viser når bilen ble krevd tilbakelevert (kl. 15.55 samme dag som avtalt bruk fant sted). Fra dette tidspunkt mener sikrede at bruken var uberettiget. Sikrede hevder det under ingen omstendighet er snakk om å anvende underslagsbestemmelsen, og dersom selskapet skal høres med sin fortolkning av faktum, så vil straffelovens § 343 og § 344 eventuelt komme til anvendelse.

Sikrede påpeker at siden bilen ikke ble tilbakelevert i henhold til konkret henvendelse, og det ikke er klart at bilen var tenkt tilbakelevert, idet den ble fratatt brukeren etter at bilen ble gjenkjent på en bensinstasjon, så er det mest sannsynlig snakk om et ordinært tyveri, eventuelt et brukstyveri av motorvogn. Sikrede krever erstattet kr 140 000.

Selskapet har i det vesentlige anført at låner av bilen, som ikke hadde førerkort, skal ha bekreftet at han fikk låne kjøretøyet og nektet for å ha påført karosseriskader eller skade på motoren. Ifølge selskapet hevder låner at sikredes sønn selv har påført karosseriskaden ved å ha kjørt på en trapp, og at det er uenighet mellom dem om hva som var avtalt om lengden på lånet.

Selskapet viser til at verkstedet har vurdert motorskadene og konkludert med at det er stempelringer som har skjært seg, og at det ikke er ytre skader på motoren. Selskapet viser til at det er korrekt at takstmannen og verksted har kommet frem til en verdi på bilen på kr 140 000 om skaden skulle vært erstatningsmessig. Selskapet bekrefter at det har avslått skaden som følge av at det var underslag, men at det har sagt ja til å dekke under kaskoforsikringen en fersk karosseriskade på høyre bakside, som ikke kan utelukkes at har skjedd da bilen var i besittelse av ham som fikk overlevert nøkkelen.

Vedrørende definisjonen på underslag viser selskapet til straffeloven § 324 som sier:

For underslag straffes den som med forsett om en uberettiget vinning for seg selv eller andre rettsstridig

a) selger, forbruker eller på annen måte tilegner seg en løsøre gjenstand eller pengefordring som han besitter, men som tilhører en annen,

Selskapet viser til at sikredes sønn ga låneren anledning til å benytte bilen, slik at det derfor er underslag. Selskapet viser så til straffeloven § 343 om brukstyveri som sier at:

For brukstyveri av motorvogn straffes den som uten å ha rett til det tar en motorvogn og bruker eller forfører over den. Den som tilhører husstanden til eller er i tjeneste hos den som har rett til bilen, straffes likevel ikke for slikt brukstyveri.

Ut fra definisjonene i straffeloven mener selskapet dette må anses som underslag, og at samme tolkning følger av f.eks. FinKN 2019-447 og 2019-998. Ved underslag tilegner man seg en gjenstand man allerede er i besittelse av, mens man ved tyveri tar gjenstanden fra starten av uten samtykke. Selskapet opplyser at det følger av vilkårspkt. 4.3 at underslag ikke er omfattet av forsikringen, men at evt. kaskoskader oppstått mens bilen var underslått kan bli dekket. Selskapet vil dekke en fersk skade på bilens høyre bakside, men mener maskinskaden ikke har skjedd i sammenheng med noen kaskoskade. Det viser til at det ikke er ytre skader på motoren, og at det er konkludert med at stempelringer har skjært seg. Selskapet hevder at dette neppe skjer som følge av en tilfeldig plutselig og ytre hendelse, jf. kravet for å få skaden dekket. Normalt sett vil det kunne skje over tid, og ifølge selskapet er det andre ting i motoren som hadde vært problemet først om bilen var kjørt for hardt. Selskapet konkluderer med at hendelsen må anses som et underslag, at kaskoskade oppstått i perioden kan erstattes, men at motorskaden ikke er omfattet av kaskoforsikringen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for motorskade på bil.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Spørsmålet i saken er om bilskadene er dekket av sikredes bilforsikring, herunder om hendelsen som oppsto 5.3.21 var å anse som et tyveri eller underslag.

Sekretariatet vil vise til at sikrede kun har krav på dekning av skader som er omfattet av forsikringsvilkårene. Videre vil sekretariatet vise til at det er forsikringstaker/sikrede, som har bevisbyrden for at det i det enkelte

tilfelle har oppstått en dekningsmessig skade som faller inn under vilkårene. Dette følger av Finansklagenemndas praksis i tilsvarende saker. Det kan f.eks. vises til nemndas avgjørelse i FinKN 2012-595 hvor nemnda uttalte følgende:

Det er sikker praksis at det er sikrede som må dokumentere at skaden skyldes slike forhold som selskapet i henhold til vilkårene svarer for.

Tyveri/brukstyveri eller underslag?

Det følger av sikredes forsikringsbevis at bilforsikringen omfatter "tyveri" og i vilkårspkt. 4.3 står det:

Dekker skade/tap som følge av tyveri, forsøk på tyveri og innbrudd.

Det ansees ikke som tyveri om den skyldige tilhører sikredes husstand.

Forsikringen omfatter også underslag av kjøretøy når dette skjer ved prøvekjøring for salg av det, og salget er annonsert i offentlig tilgjengelige annonsemedier. Andre former for underslag er ikke dekket.

Sikrede har som nevnt bevisbyrden for at det i det enkelte tilfelle har oppstått en dekningsmessig skade, og vedrørende spørsmålet om man står ovenfor et tyveri eller underslag, så uttalte Finansklagenemnda i FinKN 2019-447 at:

Etter sikker praksis gjelder samme tyveribegrep for forsikring som etter straffeloven. Det er videre på det rene at det er sikrede som har bevisbyrden for at bilen er blitt borte ved tyveri og ikke f.eks. ved underslag.

Sekretariatet vil vise til at et tyveri skiller seg fra et underslag ved at tyven i motsetning til underslageren tilegner seg en gjenstand som han ikke allerede har i sin besittelse. Finansklagenemnda har tidligere behandlet tilsvarende saker og i FinKN 2017-214 uttalte nemnda:

.... Formuleringen "tyveri" betyr at en gjenstand rettstridig blir borttatt fra eieren. Gjenstanden må derfor være i eierens besittelse når den går tapt. Dersom gjenstanden allerede er i gjerningsmannens besittelse når han tar den, regnes dette normalt som underslag. Underslag omfattes ikke av tyveribegrepet i en forsikring, jf. også FSN 3715, FSN 5043, FSN 5044 og FSN 5045 og FKN-2009-360. I FKN-2009-360 konkluderte nemnda med at det må regnes som underslag og ikke tyveri når eieren av bilen utleverer denne for prøvekjøring og bilen ikke blir tilbakelevert som avtalt. Dette tilsvarer nærværende situasjon, som da representerer underslag og ikke tyveri. Tapet av bilen er derfor ikke dekket av forsikringen.

Slike sekretariatet forstår sakens faktum hadde sikredes sønn allerede overlatt bilen til en kjenning av ham, slik at han allerede hadde bilen i sin besittelse, men han leverte den ikke tilbake som avtalt 5.3.21. Etter sekretariatets oppfatning tilsier dette at forholdet må anses som et underslag, og ikke et tyveri.

Sekretariatet vil for øvrig vise til at det følger av straffeloven § 342 at et forhold anses som et bilbrukstyveri når noen "som uten å ha rett til det tar en motorvogn og bruker eller forføyer over den". Det følger av dette at det både må foreligge borttagelse og bruk for at forholdet kan betegnes som "brukstyveri". Siden den bekjente av sønnen allerede hadde bilen i sin besittelse, så var ikke kravet til borttagelse oppfylt. Sekretariatet kan av den grunn ikke se at det er grunnlag for å imøtekomme sikrede med at det aktuelle var et brukstyveri.

Dette betyr at sikrede ikke kan få erstattet skadene på bilen som tyveri, jf. vilkårspkt. 4.3.

Kaskoskade?

Spørsmålet som deretter må vurderes er om skadene på bilen kan erstattet som en kaskoskade.

Det følger av vilkårspkt. 4 at sikredes kaskoforsikring omfatter:

- Alt under Delkaskoforsikring
- Skade på eget kjøretøy ved kollisjon og utforkjøring, se pkt. 4.8.

I vilkårspkt. 4.8 om "Kaskoskader" står det:

Dekker skader på kjøretøyet oppstått ved sammenstøt, utforkjøring, velt, feilfylling og dessuten for skade som følge av annen tilfeldig, plutselig ytre hendelse.

Det fremgår av sakens opplysninger at bilen har en motorskade samt en karosseriskade på bilen bak på høyre side. Vedrørende sistnevnte skade, så har selskapet opplyst at det vil dekke denne skaden som en

kaskoskade i henhold til vilkårene i forsikringsavtalen. Vi legger derfor til grunn at det vil bli gjort. Vi har ikke mottatt opplysninger og dokumentasjon for å vurdere dette skadeoppgjøret nærmere, men vi kan heller ikke se at dette er påklaget.

Det som dermed gjenstår å vurdere er om bilens motorskade er dekket under kaskoforsikringen.

Det som i henhold til vilkårspkt. 4.8 må vurdere her er om denne motorskaden er en følge av en "*tilfeldig, plutselig ytre hendelse*".

For at kravet til "*ytre hendelse*" skal anses for oppfylt, må det være noe utenfor bilen selv som har forårsaket skaden på motoren. Det fremkommer av flere tidligere nemndsavgjørelser, eksempelvis i FinKN 2020-926 hvor nemnda uttalte:

Formuleringen "*ytre påvirkning*" betyr at skaden har en årsak som ligger utenfor det forsikrede objekt.

Sekretariatet kan ikke se at det er dokumentert eller på annen måte tilstrekkelig sannsynliggjort at motorskaden i dette tilfellet er forårsaket av en slik ytre hendelse. I en uttalelse fra verkstedet står det at:

...., Har sjekket Motor på denne, ingen tegn til ytre skader på motor på denne
D/M toppdeksel for kontroll av register, låst av kammer og sjekket timing, dette funnet ok
Tatt kompresjonstest, nesten ingen kompresjon, høyst sannsynlig stempelringer som har skært seg.

Dette tyder på at det mest sannsynlig er stempelringer som har skjært seg, og at det har medført manglende kompresjon. Sekretariatet vil minne om at det er sikrede som har bevisbyrden, herunder for at kravet til "*ytre*" er oppfylt, og vi kan ikke se at sikrede har dokumentert eller på annen måte sannsynliggjort at dette er tilfellet.

Begrepet "*plutselig*" innebærer at skadene må ha utviklet seg/oppstått raskt og ifølge nemndspraksis må skaden ha utviklet seg maksimalt i løpet av én dag, jf. f.eks. FinKN 2021-523 og 2017-375. Vedrørende stempelringene som har skjært seg, så hevder selskapet at det normalt sett vil skje over tid og at det er andre ting i motoren som hadde vært problemet først om bilen var kjørt for hardt. For at motorskaden skal være dekket av kaskoforsikringen, så må både kravet til "*tilfeldig*" "*plutselig*" og "*ytre*" hendelse være oppfylt. Sett hen til at sekretariatet ikke anser det for sannsynliggjort at kravet til ytre er oppfylt, så anser vi det ikke nødvendig å gå inn på de øvrige vilkår, herunder om skaden oppsto plutselig.

På bakgrunn av ovennevnte er det sekretariatets vurdering at motorskaden ikke er dekket av sikredes bilforsikring, og hun har således ikke krav på erstatning fra selskapet for denne skaden.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).